

ระบบการเลือกตั้งและการเริ่มบังคับใช้กฎหมายกำหนดสัดส่วนที่นั่งสตรี ในสภาประชาชนอียิปต์

การเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชนของสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ครั้งล่าสุดได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ พร้อมกันทั่วประเทศ ในขณะที่การเลือกตั้งรอบสองกำหนดให้จัดขึ้นในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้สมาชิกสภาประชาชนมีจำนวนทั้งสิ้น ๕๑๘ คน โดยมาจากการเลือกตั้งทั้งโดยตรงและลับแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๕๐๘ คน และเป็นสิทธิอำนาจของประธานาธิบดีในการแต่งตั้งอีก ๑๐ คน

ในช่วงก่อนโค้งสุดท้ายของการเลือกตั้ง เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองหลากหลายบนเส้นทางประชาธิปไตยของอียิปต์โดยเฉพาะแรงกดดันทางการเมืองและการแบ่งขั้วทางการเมืองที่ชัดเจนเห็นได้จากกระแสความตื่นตัวและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เพิ่มแรงเหวี่ยงให้กลไกการแข่งขันทางการเมืองมีมากขึ้น เนื่องจากความหวังของคนกลุ่มหนึ่งอยากเห็นความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในอียิปต์พร้อมตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับรัฐบาลพรรคเดียวซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจจะต้องทบทวนนโยบายการบริหารประเทศเสียใหม่เพื่อทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า แต่ความเป็นจริงที่ปรากฏสะท้อนถึงสถานการณ์ของประเทศอียิปต์ที่กำลังตกต่ำในทุกด้านทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มการเมืองใหม่ภายใต้การนำของ ดร.มุฮัมหมัด อัลบรดาอีห์ อดีตผู้อำนวยการสำนักงานพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศซึ่งนับว่าเป็นกระแสทางเลือกใหม่ของประชาชน

ในขณะที่มีบางกลุ่มการเมืองซึ่งแสดงจุดยืนชัดเจนในการไม่เข้าร่วมการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะเห็นว่าการคว่ำบาตรการเลือกตั้งเป็นแนวทางการต่อสู้ทางการเมืองที่สะท้อนให้เห็นเหตุผลหลายประการ อาทิ การมองไม่เห็นโอกาสความเปลี่ยนแปลงของสถาบันนิติบัญญัติชุดใหม่หรือฝ่ายรัฐบาลใช้อำนาจรัฐในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายเพื่อลดคู่แข่งทางการเมืองและเอื้อประโยชน์ต่อการได้มาซึ่งจำนวนเก้าอี้ของฝ่ายรัฐบาลในสภาประชาชนให้ได้มากที่สุด ซึ่งพรรคฝ่ายค้านที่แสดงจุดยืนโดยการคว่ำบาตรการเลือกตั้งครั้งนี้วิจารณ์ว่าเป็นการปูทางเพื่อการเลือกตั้งประธานาธิบดีซึ่งจะมีขึ้นในปี ๒๕๕๔ นี้

นอกจากนั้น ยังมีกลุ่มการเมืองที่ถือว่าเป็นเสียงส่วนใหญ่ของประเทศและถือเป็นพลังเงียบที่ไม่แสดงท่าทีหรือแสดงความคิดเห็นที่ชัดเจนว่าจะเลือกฝ่ายใด ทำให้พรรคการเมืองมุสลิมซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านที่ใหญ่ที่สุดมีความหวังที่จะได้เก้าอี้ในการเลือกตั้งครั้งนี้เช่นกัน

ระบบการเลือกตั้งสภาประชาชนสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์

การเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชนของสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์จะใช้ระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยการแบ่งเขตประเทศเป็น ๒๒๒ เขตเลือกตั้ง ทั้งนี้จำนวนเขตเลือกตั้งดังกล่าวได้รวม ๓ จังหวัดที่ตั้งขึ้นใหม่ด้วย คือ ฮิลวาน ชิตตะห์-ออกโตเบอร์ และอัลอักศร ในทุกเขตเลือกตั้งจะมีผู้แทนได้สองคน โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือกกาบาทได้สองเบอร์ และผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาดจากประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตจะได้ที่นั่งในสภา ทั้งนี้กฎหมายกำหนดให้หนึ่งในสองคนจะต้องเป็นผู้สมัครที่มาจากภาคแรงงานหรือภาคเกษตรกรรม

ในกรณีที่การเลือกตั้งในรอบแรกไม่มีผู้สมัครคนใดได้รับคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาดให้จัดการเลือกตั้งรอบที่สองในสัปดาห์ถัดไป และให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงมากที่สุดลำดับที่ ๑-๔

ในการเลือกตั้งรอบแรกได้สิทธิลงชิงตำแหน่งเก้าอี้ในการเลือกตั้งรอบสองโดยยังคงเงื่อนไขเดิมคือหนึ่งในสองคนจะต้องมาจากภาคแรงงานและภาคเกษตรกรรม

กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสองคนได้รับคะแนนเสียงข้างมากแต่ทั้งสองคนไม่ได้มาจากภาคแรงงานหรือภาคเกษตรกรรม ให้ถือว่าผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดในลำดับที่ ๑ เป็นผู้แทนปวงชนชาวอียิปต์ในเขตนั้น และให้จัดการเลือกตั้งรอบสองในสัปดาห์ถัดไปเป็นการเฉพาะเพื่อเลือกผู้สมัครที่มาจากภาคแรงงานหรือภาคเกษตรกรรมอีกหนึ่งคน โดยจะกำหนดให้ผู้สมัครที่มาจากภาคแรงงานหรือเกษตรกรรมที่ได้รับคะแนนสูงเรียงตามลำดับในรอบแรกลงชิงชัย ซึ่งการเลือกตั้งรอบสองผู้ที่ได้รับชัยชนะต้องได้เสียงข้างมากธรรมดา

กฎหมายเลือกตั้ง(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)สัดส่วนที่นั่งของสตรีได้กำหนดให้มีเขตเลือกตั้งเฉพาะสตรีเพิ่มขึ้น ๓๒ เขตเลือกตั้ง กล่าวคือให้เป็นเขตเลือกตั้งเฉพาะของสตรีตามระบบที่กำหนดสัดส่วนหรือโควตา ซึ่งกำหนดให้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ซึ่งประเทศอียิปต์มีทั้งหมด ๒๙ จังหวัด แต่ทั้งนี้กฎหมายได้ยกเว้นใน ๓ จังหวัด โดยกำหนดให้แต่ละจังหวัดมี ๒ เขตเลือกตั้ง ได้แก่ ไคโร ดักฮาเลียห์ และซูฮาจ เนื่องจากมีสัดส่วนจำนวนประชากรมากกว่าจังหวัดอื่น

สิทธิสตรีกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การเพิ่มสัดส่วนที่นั่งสมาชิกสภาประชาชนที่เป็นสตรี

หากย้อนไปเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ สภาประชาชนได้มีมติเห็นชอบให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายกำหนดสัดส่วนที่นั่งเฉพาะสตรีในสภาประชาชนด้วยมติเสียงข้างมาก โดยได้เสียงสนับสนุนจากพรรครัฐบาลคือพรรคประชาธิปไตยแห่งชาติซึ่งกุมเสียงข้างมากเบ็ดเสร็จในสภาประชาชน แม้ว่าจะมีเสียงคัดค้านจากแกนนำฝ่ายค้านอย่างกลุ่มการตรากฎหมายสลิมและพรรคเล็กอื่น ๆ ด้วยเสียงไม่เห็นชอบเพียง ๙๖ เสียง ฝ่ายค้านเห็นว่า การแก้ไขกฎหมายในประเด็นดังกล่าวขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอียิปต์ที่ระบุว่ามีให้แบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติต่อประชาชนทั้งเพศ สีดวง และชาติพันธุ์

กฎหมายได้กำหนดสัดส่วนที่นั่งสมาชิกสภาประชาชนสตรีโดยให้มีที่นั่งในสภาทั้งสิ้น ๖๔ ที่นั่ง และให้กำหนดเขตเลือกตั้งเฉพาะสตรีรวม ๓๒ เขตเลือกตั้ง ทั้งนี้พรรคการเมืองและผู้สมัครอิสระที่เป็นสตรีสามารถลงสมัครได้ ส่วนเขตเลือกตั้งที่เหลืออีก ๒๒๒ เขตเลือกตั้ง เป็นเขตเลือกตั้งอิสระที่พรรคการเมืองและผู้สมัครอิสระสามารถลงแข่งขันได้ทั้งชายและหญิง

การแก้ไขกฎหมายในประเด็นเกี่ยวกับการเพิ่มเขตเลือกตั้งดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในการเลือกตั้งสภาประชาชนครั้งล่าสุด ส่งผลให้จำนวนที่นั่งในสภาประชาชนเพิ่มจากเดิม คือ ๕๕๔ ที่นั่ง เป็น ๕๑๘ ที่นั่ง ซึ่งวิธีการนี้ถือเป็นเพียงการทดลองใช้กฎหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะเป้าหมายหลักของประเด็นนี้อยู่ที่การแข่งขันกันอย่างเปิดเผยและมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม

บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดสัดส่วนที่นั่งสมาชิกสภาประชาชนสตรีมีดังนี้

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑ และ ๓ ของกฎหมายการเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชน ฉบับที่ ๓๘ พ.ศ. ๒๕๒๕ (๑๙๗๒) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายกำหนดสัดส่วนที่นั่งสมาชิกสภาประชาชนสตรี พ.ศ.๒๕๕๒ (๒๐๐๙) และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชนให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ และให้ประธานาธิบดีแต่งตั้งจำนวน ๑๐ คน”

“มาตรา ๓ ให้แบ่งเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้งโดยเลือกสมาชิกสภาประชาชนจำนวน ๔๔๐ คน และแบ่งเขตเลือกตั้งเพิ่มเติมเพื่อเลือกสมาชิกสภาประชาชนเฉพาะสตรีจำนวน ๖๔ คนโดยให้บังคับใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชนในสองชุดเท่านั้น”

ให้การออกเสียงลงคะแนนในแต่ละเขตเลือกตั้งได้สองคน โดยหนึ่งในสองคนต้องมาจากภาคแรงงานหรือภาคเกษตรกรรม และให้การกำหนดเขตเลือกตั้งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น

ให้ยึดถือเงื่อนไขการดำรงสมาชิกภาพของสมาชิกสภาประชาชนที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากภาคแรงงานและภาคเกษตรกรรมด้วยคุณลักษณะดังกล่าว หากบุคคลใดขาดคุณสมบัติให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพ ทั้งนี้ให้ถือมติการลงคะแนนด้วยเสียงข้างมากสองในสามของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๒ ให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชนเฉพาะผู้ลงสมัครที่เป็นสตรีในช่วงต้นของการเลือกตั้งสมาชิกสภาประชาชน และให้ดำเนินการภายหลังจากวันที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายมีผลบังคับใช้

มาตรา ๓ ให้ประกาศกฎหมายฉบับนี้ในราชกิจจานุเบกษา และให้มีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ประกาศ

ผลสะท้อนจากการเพิ่มสัดส่วนที่นั่งของสตรี

กระแสการเพิ่มสัดส่วนที่นั่งของสตรีส่งผลให้เกิดกระแสวิจารณ์อย่างกว้างขวางในอีกหลายๆ กลุ่มที่ต้องการให้เพิ่มจำนวนสัดส่วนที่นั่งในสภาประชาชน โดยเฉพาะการเรียกร้องให้สภาประชาชนพิจารณาสัดส่วนเพิ่มสัดส่วนจำนวนผู้แทนของชาวอียิปต์เชื้อสายคอปติกซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาคริสต์ในประเทศอียิปต์ เนื่องจากธรรมชาติการเมืองระบบรัฐสภาของประเทศอียิปต์ โดยนับตั้งแต่การปฏิวัติประชาชนจนถึงปัจจุบันสะท้อนให้เห็นว่าสัดส่วนสมาชิกสภาประชาชนซึ่งเป็นชาวคอปติกเริ่มลดน้อยลงเรื่อย ๆ^๑

แต่พรรคประชาธิปไตยแห่งชาติซึ่งเป็นพรรครัฐบาลได้ตอบโต้เกี่ยวกับประเด็นนี้ว่าการกำหนดสัดส่วนที่นั่งในสภาประชาชนให้แก่ชาวคอปติกนั้นอาจเป็นเงื่อนไขไปสู่การสร้างคาม

^๑ สมาชิกสภาประชาชนชุดหลังการปฏิวัติในปี ๒๕๘๕ มีสมาชิกที่เป็นชาวคอปติก ๒๗ คน จากจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๒๖๔ คน และสมาชิกสภาประชาชนชุดก่อนเลือกตั้ง ๒๕๕๓ มีสมาชิกที่เป็นชาวคอปติกเพียง ๗ คน จากจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๔๕๔ คน

แตกแยกและการแบ่งแยกความเป็นปึกแผ่นของประชาชนในประเทศได้ เสียงสะท้อนเช่นนี้เท่ากับเป็นการยอมรับอย่างมีนัยว่าชาวคอปติกจะไม่ได้รับสิทธิตามข้อเรียกร้อง

อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์จากหลายสำนักมองว่าการเพิ่มสัดส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไม่สามารถแก้ปัญหาการเมืองภายในของประเทศอียิปต์ได้อย่างยั่งยืนได้เพราะไม่สามารถตอบสนองสิ่งที่ประชาชนต้องการคือการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมที่แท้จริง ปลอดภัยจากการเข้าแทรกแซงของอำนาจรัฐ และประเด็นสำคัญที่สุดคือกฎหมายฉบับนี้เป็นเพียงการทดลองใช้ในการเลือกตั้งสภาประชาชนเพียงสองชุดเท่านั้น

ผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุดอย่างเป็นทางการ

ผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุดตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งสูงสุด มีดังนี้

ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งชายหญิงของทั้งสองรอบมีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๕,๐๓๓ คน

การเลือกตั้งรอบแรก มีผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาประชาชน ๒๒๑ ที่นั่ง ในจำนวนนี้มีสัดส่วนของสตรีตามระบบสัดส่วน ๔๘ ที่นั่ง

การเลือกตั้งรอบสอง มีผู้สมัครลงชิงตำแหน่งเก้าอี้ในสภาประชาชน ๕๖๖ มีผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาประชาชนรวมทั้งสิ้น ๒๘๓ คนรวมชายหญิง ในจำนวนนี้มีสัดส่วนของสตรีตามระบบสัดส่วน ๑๔ คน

จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งรอบแรกร้อยละ ๓๕ ในขณะที่การเลือกตั้งรอบสองร้อยละ ๒๗ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากครั้งที่ผ่านมาร้อยละ ๑๐ และร้อยละ ๕ ตามลำดับ

พรรคประชาธิปไตยแห่งชาติภายใต้การนำของประธานาธิบดีฮอสนี มุบารัคได้รับชัยชนะในสภาประชาชนทั้งสิ้น ๔๒๐ ที่นั่ง จากจำนวนทั้งหมด ๕๐๘ ที่นั่ง ในขณะที่จำนวนเก้าอี้ ๖๙ ที่นั่ง เป็นชัยชนะของผู้สมัครอิสระ และอีก ๑๕ ที่นั่ง เป็นของพรรคการเมืองอื่นๆ ทั้งนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งสูงสุดได้ส่งมอบผลการเลือกตั้งไว้ ๔ ที่นั่ง เนื่องจากยังมีปัญหาร้องเรียนการกระทำผิดขณะลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

แปลและเรียบเรียงจากแหล่งข้อมูลภาษาอาหรับจากเว็บไซต์อัลญาซีรา

<http://www.aljazeera.net/NR/exeres/3FB92F85-A2E4-4BDE-91D7-0DDF7E748AB9.htm>

โดย นายชูชาติ พุฒเพ็ญ เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ๕ กลุ่มงานภาษาสเปน เยอรมัน และอาหรับ
สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร